

DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG SOSIALDEPARTEMENT

Prop. 116 L

(2019–2020)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Midlertidig lov om kompensasjonssytelse
for selvstendig næringsdrivende og frilansere
som har mistet inntekt som følge av utbrudd
av covid-19

Innhold

1	Hovedinnholdet i proposisjonen	5	4	Opptjening av rett til ytelser etter folketrygdloven	10
2	Bakgrunn	5	5	Ikrafttredelse. Økonomiske og administrative konsekvenser ...	10
3	Departementets vurderinger og forslag	7	6	Merknader til de enkelte bestemmelsene	10
3.1	Formål og virkningstidspunkt	7			
3.2	Målgruppe	7			
3.3	Utmåling og utbetaling av ytelsen	7			
3.4	Saksbehandlingsregler	8			
3.5	Forholdet til EØS-reglene	9			
3.5.1	Forordning 883/2004 – trygdeforordningen.....	9			
3.5.2	Statsstøtte.....	9			
				Forslag til midlertidig lov om kompensasjonstøtte for selvstendig næringsdrivende og frilansere som har mistet inntekt som følge av utbrudd av covid-19	13

DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG SOSIALDEPARTEMENT

Prop. 116 L

(2019–2020)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Midlertidig lov om kompensasjonstytelse for selvstendig næringsdrivende og frilansere som har mistet inntekt som følge av utbrudd av covid-19

*Tilråding fra Arbeids- og sosialdepartementet 20. mai 2020,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Solberg)*

1 Hovedinnholdet i proposisjonen

Arbeids- og sosialdepartementet legger i denne proposisjonen frem forslag om en midlertidig lov om kompensasjonstytelse for selvstendig næringsdrivende og frilansere som har mistet inntekt som følge av utbrudd av covid-19.

Lovforslaget er i all hovedsak en videreføring av midlertidig forskrift 8. april 2020 nr. 735 om kompensasjonstytelse for selvstendig næringsdrivende og frilansere som har mistet inntekt som følge av utbrudd av covid-19 fastsatt med hjemmel i koronaloven, men enkelte av bestemmelsene i forskriften foreslås noe omredigert i loven.

Det gjøres videre enkelte tilpasninger i folketrygdloven for å videreføre forskriftens bestemmelser om at kompensasjonstyelsen skal telle som opptjeningstid for ytelser etter folketrygdloven kapittel 8 Sykepenger, kapittel 9 Stønad ved barns og andre nærståendes sykdom og kapittel 14 Ytelser ved svangerskap, fødsel og adopsjon.

2 Bakgrunn

Stortinget fattet følgende vedtak i forbindelse med behandlingen av Prop. 53 LS (2019–2020):

Vedtak nr. 395, 16. mars 2020

«Stortinget ber regjeringen innføre en midlertidig ordning for selvstendig næringsdrivende og frilansere som nå mister hele eller deler av inntektsgrunnlaget sitt som en følge av koronapandemien. Disse får en kompensasjon der dekningsgraden er om lag 80 % av gjennomsnitt av siste tre års inntekt begrenset oppad til 6 G. Kompensasjonen dekkes fra og med 17. dag etter at inntektsbortfallet inntraff. Dette er en midlertidig ordning inntil videre. Endringen trer i kraft umiddelbart og utbetalingene skjer så raskt Nav får på plass en teknisk løsning.»

Kompensasjonstyelsen for selvstendig næringsdrivende og frilansere er en helt ny stønad. Den skal forvaltes av Arbeids- og velferdsetaten og vil anvendes i sammenheng med andre ordninger som er regulert i folketrygdloven. Det er imidlertid ikke hjemmelsgrunnlag i folketrygdloven for å kunne gi forskrift om denne ordningen. Stortinget ba om at ordningen kom på plass raskt. Det er også avgjørende for effekten av tiltaket at målgruppen får kompensasjonen så raskt som mulig, slik at de i minst mulig grad må belaste de kommunale tjenestene i arbeids- og velferdsforvaltningen med søknader om økonomisk sosialhjelp.

Derfor var det nødvendig å hjemle ytelsen i midlertidig lov 27. mars 2020 nr. 17 om forskriftshjemmel for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av covid-19 mv. (koralaloven) § 2.

Koralaloven åpner for å fastsette forskrifter om forsvarlige og effektive tiltak som er nødvendige for å begrense forstyrrelsen av normale samfunnsfunksjoner som følge av utbruddet av covid-19 og for å avhjelpe negative konsekvenser for befolkningen, næringslivet, offentlig sektor og samfunnet for øvrig. Stortingets vedtak ble derfor fulgt opp gjennom midlertidig forskrift 8. april 2020 nr. 735 om kompensasjonstytelse for selvstendig næringsdrivende og frilansere som har mistet inntekt som følge av utbrudd av covid-19, fastsatt med hjemmel i koralaloven. I tråd med gjeldende prosedyrer for fastsetting av forskrifter med hjemmel i koralaloven, ble forskriften oversendt Stortinget 8. april, og trådte i kraft 9. april.

Som følge av at utbruddet av covid-19 krever rask handling, samt at Stortinget ønsket at ordningen som ble skissert i anmodningsvedtaket skulle tre i kraft umiddelbart, var forslaget til forskrift ikke på alminnelig høring. Det vises til forvaltningsloven § 37 fjerde ledd bokstav a) og utredningsinstruksen punkt 3-3.

Ved en feil ble det ikke gitt hjemmel for automatisert saksbehandling for disse sakene da forskriften ble vedtatt 8. april. Det var videre behov for å ta inn en bestemmelse om at kompensasjonstytelsen ga opptjening til ytelse etter folketrygdloven kapittel 8, 9 og 14. I tillegg var det behov for justeringer i bestemmelsen om utmåling av ytelsen, slik at det ved beregningen av ytelse til selvstendig næringsdrivende tas utgangspunkt bare i inntekt for 2019, og ikke inntekt fra 2017 og 2018. Begrunnelsen for endringen, var at inntektsopplysningene Arbeids- og velferdsetaten mottar fra Skatteetaten for denne gruppen ikke er tilstrekkelig spesifisert til at de uten videre kan legges til grunn for en automatisert løsning. Uten nærmere vurdering, ville bruk av Skatteetatens inntektsopplysninger fra 2017 og 2018 som grunnlag for beregningen i en automatisert løsning gi en stor feilmargin. Man så også at inntektsopplysningene for 2019 ville gi et mer riktig grunnlag for å beregne inntektstapet, fordi inntekten for 2019 må antas å være mer representativ for det som var normalinntekten i forkant av pandemien enn inntekt for tidligere år. Med inntekt for 2019 blir beregningsperioden tilnærmet lik som for frilansere på samme ordning, der det bare benyttes oppdragsinntekter innenfor de siste 12 månedene. Tilsvarende benyttes gjennomsnitt for de siste 12 måneder ved beregning av arbeidsinntekt som kommer til fratrukk i kompensasjonsgrunnlaget.

Det er mest hensiktsmessig at denne perioden er den samme som perioden for beregning av kompensasjonsgrunnlaget. Endringene ble tatt inn ved endringsforskrift vedtatt 24. april 2020. Endringsforskriften ble iht. retningslinjene for bruk av koralaloven sendt Stortinget den 24. april 2020, og trådte i kraft 25. april 2020.

Koralaloven trådte i kraft 27. mars 2020. Det fulgte av koralaloven § 7 at «loven trer i kraft straks, og oppheves én måned etter ikrafttredelsen». Ved Stortingets behandling av Prop. 76 L (2019–2020), jf. Innst. 240 L (2019–2020) og lovvedtak 80 (2019–2020) ble lovens varighet forlenget med én måned, til 27. mai 2020. Det fremgår av lovforslaget (Prop. 76 L) at Justisdepartementet ikke ser for seg en forlengelse utover dette. Når loven opphører, opphører dermed også forskriftene gitt etter loven. Det vil være behov for den særskilte ytelsen til selvstendig næringsdrivende og frilansere også etter 27. mai 2020. Den gjeldende ordningen må derfor hjemles på annen måte.

Folketrygdloven deler de ulike stønadstypene etter hvilken risiko de er ment å dekke, som fødsel, sykdom, alder, arbeidsløshet mv. Kompensasjonstytelsen er en ren inntektssikringsordning, og er ikke knyttet til en bestemt risiko. Den vil dermed ikke passe inn i folketrygdlovens system. I tillegg er ytelsen kun ment å skulle være en midlertidig stønadsordning, hvor det bl.a. ikke skal stilles krav om medlemskap i folketrygden for å få rett til ytelsen. Departementet vurderer det derfor ikke som hensiktsmessig at stønaden legges inn i folketrygdloven.

Det er lagt til grunn at innholdet i forskrifter som nå har hjemmel i koralaloven, som hovedregel bør videreføres i lov. Departementet foreslår derfor at den midlertidige ytelsen for selvstendig næringsdrivende og frilansere reguleres i en slik midlertidig lov. Det legges opp til at den nye loven trer i kraft straks.

Det vil være mulig å motta to livsoppholdstytelser samtidig dersom de dekker to ulike inntektstap. En person som både har vært arbeidstaker og næringsdrivende, og som både har et inntektstap fra sin næringsvirksomhet samtidig som han eller hun blir arbeidsledig eller permittert fra sitt arbeidsforhold, vil dermed samtidig kunne motta kompensasjonstytelse i kombinasjon med dagpenger. Når det kan gis to livsoppholdstytelser samtidig, vil det ved samtidig arbeid, kunne oppstå situasjoner der begge ytelsene vil avkortes på grunnlag av samme arbeid. Gitt Stortingets forutsetning om at kompensasjonsordningen til næringsdrivende og frilansere skulle settes i verk

så raskt som mulig etter 16. mars 2020, har det ikke vært mulig å få til en løsning for å unngå en slik dobbelavkortning for de som får innvilget to livsoppholdstytelser for samme tidsperiode. Det antas at dette vil gjelde et svært begrenset antall tilfeller.

3 Departementets vurderinger og forslag

Ytelsen har betydelige praktiske svakheter. Dette gjelder særlig manglende muligheter til å kontrollere om det rapporterte inntektsbortfallet som kompenseres, er reelt. Ordningen vil være utsatt både for underrapportering og for utsatt fakturering, og det vil i praksis være vanskelig å kontrollere dette.

Disse uheldige sidene ved ordningen blir større jo lenger ordningen varer. Den økonomiske situasjonen vil trolig bedre seg fremover, og de mest restriktive smitteverntiltakene er lempet på.

3.1 Formål og virkningstidspunkt

Den nye ytelsen kompenserer for noe av inntektsbortfallet som selvstendig næringsdrivende og frilansere har som en følge av korona-utbruddet. Det er et vilkår at det samme inntektsbortfallet ikke kan dekkes av andre ordninger som gir ytelser til livsopphold. Dette er direkte regulert i forskriften, og foreslås videreført i loven. Ordningen er knyttet til tap av inntekt for personer, ikke til omsetningssvikt i virksomheter. Den skiller seg derfor også tydelig fra ordninger som skal gi utgiftskompensasjon i form av næringsstøtte eller en støtte til foretaket som sådan.

Det er lagt opp til at ordningen skal forvaltes av Arbeids- og velferdsetaten.

3.2 Målgruppe

Kompensasjonstytelsen til selvstendig næringsdrivende og frilansere kan gis til selvstendig næringsdrivende og frilansere som hadde aktiv virksomhet i Norge før 1. mars 2020, og som etter 12. mars – det vil si fra og med 13. mars – har mistet personinntekt som følge av utbrudd av covid-19. Ytelsen utbetales ikke for de første 16 dagene etter første gang ytelsen innvilges, men først fra og med dag 17 etter det dokumenterte inntektsbortfallet. De 16 ventedagene vil telles som løpende kalenderdager (inkludert lørdag og søndag), mens kompensasjonstytelsen utbetales for fem ukedager (ikke lørdag og søndag). De

som hadde inntektsbortfall den 13. mars, vil dermed være ferdig med de 16 ventedagene søndag 29. mars. I og med at ytelsen kun utbetales mandag–fredag, vil første dag man kan få utbetaling for være mandag 30. mars, for de som hadde inntektsbortfall fra og med 13. mars.

Det legges ikke opp til å stille vilkår om medlemskap i folketrygden. Dette har sammenheng med forutsetningen om automatisert behandling, som vanskeliggjøres dersom det må gjøres en medlemskapskontroll. I praksis kan det legges til grunn at de aller fleste som skal omfattes av ordningen, antakelig vil fylle medlemskapsbetingelsene, fordi de forutsettes å ha etablert virksomheten og ha hatt inntekt fra denne før 1. mars 2020.

Utover det som fremgår av svalbardloven §§ 2 og 3, gjelder ikke norsk lovgivning automatisk for Svalbard. For å sikre at ytelsen også vil omfatte norsk nærings- og/eller frilansvirksomhet på Svalbard, legges det derfor opp til å presisere at ytelsen også skal kunne gis til næringsdrivende og frilansere som er medlem i folketrygden iht. reglene i folketrygdloven § 2-3.

Formålet med ordningen er å, opp til et visst nivå, kompensere for inntektsbortfall som ikke kan kompenseres gjennom andre ordninger. Noen næringsdrivende og frilansere som kombinerer virksomheten med lønnsarbeid vil fortsatt ha lønnsinntekt selv om de ikke kan drive som selvstendig eller frilanser, og andre kan ha rett på sykepenger, foreldrepenger, dagpenger, mv.

3.3 Utmåling og utbetaling av ytelsen

Stortingets intensjon er at ordningen skal kompensere for tap av inntekt som følge av krisen og omfatte personer som er aktive næringsdrivende eller frilansere nå. Ytelsen er ment å sikre privatpersoner midler til livsopphold, og det er ikke lagt opp til at ytelsen skal dekke kostnader eller tap knyttet til næringsvirksomheten eller frilansvirksomheten. Ytelsen fastsettes derfor på grunnlag av den næringsdrivendes/frilanserens personinntekt fra næring eller oppdrag, og er ikke knyttet til virksomhetens tap.

Ved å legge opplysninger om nylige inntekter til grunn, vil man kunne få en riktig størrelse på ytelsen og ivareta intensjonen med Stortingets vedtak. For å forebygge spekulasjon i tiltaket, er det i den midlertidige forskriften lagt opp til at ytelsen ikke gis til virksomheter som startet opp etter 1. mars 2020, eller som var registrert, men var uten inntekter før denne datoen. Dette foreslås videreført i loven.

Ved beregning av kompensasjonsgrunnlaget for selvstendig næringsdrivende foreslås det at det, på samme måte som i den midlertidige forskriften, tas utgangspunkt i pensjonsgivende årsinntekt fra næring fra 2019. For nyetablerte selskaper, med oppstart etter 1. januar 2020, kan inntekter frem til 1. mars 2020 inngå i grunnlaget.

Ved beregning av grunnlaget for frilansere tas utgangspunkt i den gjennomsnittlige inntekten som frilanseren har hatt i oppdrag, og som er rapportert til a-ordningen de siste 12 månedene før mars 2020. For frilansere som har startet opp mellom 1. mars 2019 og 1. mars 2020, legges hele driftsperioden til grunn.

Det beregnede grunnlaget sammenlignes med inntekten den næringsdrivende eller frilansere har i den aktuelle måneden det er søkt stønad for. Det er ikke tidspunktet som oppdraget faller bort, men tidspunkt for utbetalingen, som har betydning. Dette kan innebære at en person som ikke har hatt noen oppdrag i april, men får utbetalt penger for tidligere utførte oppdrag i april, ikke vil anses å ha hatt et inntektstap i april. Den samme personen kan imidlertid på grunn av de oppdragene han eller hun har mistet i april, anses for å ha mistet inntekt og dermed få rett til kompensasjonssystem i for eksempel mai, juni eller juli. Det gis en kompensasjon med 80 prosent av grunnlaget opp til et tak på 6 G omregnet til årlig beløp. Taket på beregningsgrunnlaget reduseres med annen inntekt fra arbeid, herunder arbeidsinntekten som ligger til grunn for ytelse som erstatter arbeidsinntekt. For personer som er både selvstendig næringsdrivende og frilanser og som søker støtte for den ene inntekten, behandles den andre inntekten på samme måte som annen arbeidsinntekt, og trekkes fra taket. Arbeidsinntekt beregnes som et gjennomsnitt over de siste 12 månedene. Inntekter som selvstendig næringsdrivende hhv. frilanser (den inntektstypen man søker kompensasjon for) i stønadsperioden (den aktuelle måneden) kommer til fradrag i ytelsen med 80 prosent. På denne måten gis det insentiv til å drive virksomheten i den grad det er mulig også i stønadsperioden.

Det er prinsipielt uheldig at kompensasjonsgraden i denne ordningen er høyere enn i dagpengeordningen. En selvstendig næringsdrivende kunne valgt å organisere seg som et aksjeselskap og være arbeidstaker i egen bedrift, og ville da fått alle rettigheter og plikter som følger, herunder rett til dagpenger ved arbeidsløshet, og plikt til å betale arbeidsgiveravgift. Denne ytelsen vil premiere de som har valgt en organisasjonsform som innebærer mer risiko, men med en lavere innbetaling til folketrygden. Det foreslås derfor at departementet

gis hjemmel i forskrift til å sette kompensasjonsgraden lavere enn 80 prosent. Regjeringen vil komme tilbake med en vurdering av kompensasjonsgraden i forbindelse med tilleggsproposisjonen 29. mai 2020, i lys av Holden-utvalgets anbefalinger.

Den første mulige dag for utbetaling av ytelsen vil være 30. mars, se punkt 3.2. Det må søkes om ytelsen for en gitt kalendermåned, etterskuddsvis. Som når det gjelder en rekke andre ordninger, kan det av forvaltningsmessige hensyn være hensiktsmessig å sette en søknadsfrist. Dette er særlig viktig i en midlertidig ordning. Ytelsen beregnes per dag og den utbetales etterskuddsvis for den måneden det søkes om. Det kan søkes om ytelse flere ganger. Venteperioden på 16 dager inntreffer bare fra første dato for inntektsbortfall. Ved innvilgelse av nye perioder utbetales derfor ytelsen uten at det telles ventedager på nytt. Dette gjelder selv om det er opphold mellom periodene.

Etter skatteloven § 5-1 vil alle fordeler vunnet ved arbeid, virksomhet eller kapital (alminnelig inntekt) være skattepliktige. For arbeidsinntekt (frilansere) følger det av skatteloven § 5-10 bokstav c at dette også gjelder «ytelser som trer i stedet for arbeidsinntekt». For virksomhetsinntekt (næringsdrivende/enkeltpersonforetak) følger det samme av skatteloven § 5-30 tredje ledd, som viser tilbake til § 5-10. Kompensasjonssystemet vil dermed regnes som personinntekt både for frilansere og for næringsdrivende/enkeltpersonforetak, jf. skatteloven §§ 12-2 bokstav a og 12-11 første ledd.

Etter dekningsloven § 2-7 andre ledd bokstav e, kan det tas utlegg i en skyldners krav på forfalt eller uforfalt pensjon eller annen ytelse etter lovgivningen om offentlig trygd eller lignende. Kompensasjonssystemet vil regnes som en slik ytelse som kommer inn under reglene i dekningsloven § 2-7 andre ledd bokstav e.

3.4 Saksbehandlingsregler

Ordningen skal forvaltes av Arbeids- og velferdsetaten og krav om kompensasjonssystemet skal settes frem for Arbeids- og velferdsetaten på den måten Arbeids- og velferdsetaten bestemmer.

Loven viser til enkelte av folketrygdlovens saksbehandlingsregler som anses relevante for denne ytelsen, herunder bestemmelser om innhenting av opplysninger og kontroll. Arbeids- og velferdsetaten får dermed adgang til å kontrollere i etterkant om noen har fått for stor ytelse og dersom det er tilfelle, kreve beløpet tilbake. Det legges også opp til at folketrygdlovens regler om opplysningsplikt mv. gjøres gjeldende tilsvarende for denne ytelsen.

Ved krav om tilbakebetaling av feilutbetalte ytelser gjelder folketrygdloven § 22-15 tilsvarende. I og med at dette er en midlertidig ytelse, som ikke inngår i folketrygdloven, legges det – på samme måte som for ytelser som tildeles etter arbeidsmarkedsloven – opp til at de alminnelige klagereglene vil gjelde og at ytelsen ikke skal kunne ankes inn for Trygderetten.

For at det fortsatt skal kunne legges opp til en mest mulig automatisert saksbehandling, foreslår departementet at bestemmelsene i den midlertidige forskriften om behandling av personopplysninger, videreføres.

3.5 Forholdet til EØS-reglene

3.5.1 Forordning 883/2004 – trygdeforordningen

Det følger av forordning 883/2004 (trygdeforordningen) artikkel 2 nr. 1 at forordningen omfatter alle EØS-borgere, dvs. at også næringsdrivende og frilansere faller innenfor forordningens personkrets.

Artikkel 3 nr. 1 i trygdeforordningen definerer at følgende deler av trygdesystemet omfattes av forordningen:

- a. ytelser ved sykdom,
- b. ytelser til mor ved svangerskap og fødsel og tilsvarende ytelser til far,
- c. ytelser ved uførhet,
- d. ytelser ved alder,
- e. ytelser til etterlatte,
- f. ytelser ved yrkesskade og yrkessykdom,
- g. gravferdshjelp,
- h. ytelser ved arbeidsløshet,
- i. ytelser ved tidligpensjonering,
- j. familieytelser

For at en ytelse skal omfattes av trygdeforordningen, må den både anses å være en trygdeytelse, og den må omfattes av ett av de områdene som spesifikt er angitt i trygdeforordningen artikkel 3 nr. 1. Slik den nye kompensasjonstytelsen er utformet, vil den iht. EU-domstolens praksis anses for å være en trygdeytelse, se bl.a. C-66/92.

Ved vurderingen av om en ytelse faller inn under en av de formål som er angitt i artikkel 3 nr. 1 har EU-domstolen lagt avgjørende vekt på ytelsens hovedformål, se bl.a. C-361/13 og C-447/18. Departementet har vurdert om kompensasjonstytelsen kan anses som en ytelse ved sykdom (artikkel 3 nr. 1 bokstav a), ytelse ved uførhet (artikkel 3 nr. bokstav c) eller en ytelse ved arbeidsløshet (artikkel 3 nr. bokstav h).

Formålet med ytelsen til næringsdrivende og frilansere er å sikre at de får en kompensasjon for bortfall av personinntekt som følger av covid-19-pandemien. Det er ingen vilkår om at søkeren må være syk eller ufør. Stønaden er således ikke en ytelse ved sykdom eller uførhet. Stønaden kan videre gis til næringsdrivende og frilansere som fortsatt er i fullt arbeid, forutsatt at de som følge av covid-19-pandemien har mistet inntekten. Det er ikke noe krav om at stønadsmottaker må stå tilmeldt Arbeids- og velferdsetaten som arbeidssøker. Stønaden er altså ikke en arbeidsløshetsytelse, men en ren inntektssikringsordning, og er kun knyttet til covid-19-pandemien og ikke til et av de områdene som uttrykkelig er nevnt i artikkel 3 nr. 1.

Departementets vurdering er derfor at denne ytelsen faller utenfor det materielle virkeområdet til forordning 883/2004.

3.5.2 Statsstøtte

Departementet har vurdert om ytelsen kan anses som statsstøtte, jf. EØS-avtalen artikkel 61 (1). Etter denne bestemmelsen anses direkte eller indirekte støtteordninger som statsstøtte.

Følgende vilkår må være oppfylt for at et tiltak skal anses som offentlig støtte etter artikkel 61 (1):

1. tiltaket innebærer en økonomisk fordel for mottakeren (fordelskriteriet)
2. støtten må være gitt av det offentlige eller av offentlige midler i enhver form (statsmidler)
3. støtten må begunstige enkelte foretak eller produksjonen av enkelte varer eller tjenester (selektivitetskriteriet)
4. mottaker av støtte må drive økonomisk aktivitet (foretaksbegrepet)
5. støtten må vri konkurransen eller true med å vri konkurransen (konkurransenvidningskriteriet)
6. støtten må være egnet til å påvirke samhandelen mellom EØS-landene (samhandelskriteriet)

Dersom alle vilkårene er oppfylt, omfattes støtten av forbudet i artikkel 61 (1).

Den nye kompensasjonstytelsen til næringsdrivende og frilansere er ment å dekke bortfall av personinntekt. Ytelsen fastsettes på grunnlag av den næringsdrivendes personinntekt, og ikke virksomhetens tap. Ytelsen må dermed anses som en trygdeytelse som gis til privatpersoner, og ikke støtte til foretak/næringsstøtte.

Vilkåret om selektivitet forutsetter at støtten kun gis til visse foretak, eller er rettet mot utvalgte bransjer eller sektorer. Kompensasjonstytelsen er generell, og vil omfatte alle næringsdrivende og frilansere uavhengig av sektor eller

bransje, og stønaden vil derfor heller ikke anses som selektiv.

Departementets vurdering er derfor at kompensasjonssystemet til næringsdrivende og frilansere ikke vil anses som statsstøtte som omfattes av forbudet i artikkel 61 (1).

4 Opptjening av rett til ytelser etter folketrygdloven

Det framgår av midlertidig forskrift 8. april 2020 nr. 753 om kompensasjonssystem for selvstendig næringsdrivende og frilansere som har mistet inntekt som følge av utbrudd av covid-19 § 7 andre ledd at ytelsen gir opptjening av rett til ytelser etter folketrygdloven kapittel 8 (sykepenger), 9 (stønad ved barns og andre nærståendes sykdom) og 14 (ytelser ved svangerskap, fødsel og adopsjon). En videreføring av dette når kompensasjonssystemet reguleres i egen lov, og ikke som forskrift med hjemmel i koronaloven, krever endring i folketrygdloven.

Departementet mener at tidsrom man har mottatt denne midlertidige kompensasjonssystemet fortsatt bør likestilles med forutgående arbeid hva gjelder opptjeningstid, og på den måten gi rett til ytelser etter folketrygdloven kapittel 8 (sykepenger), 9 (stønad ved barns og andre nærståendes sykdom) og 14 (ytelser ved svangerskap, fødsel og adopsjon). Ytelsen skal dekke tapt inntekt på samme måte som dagpenger etter folketrygdloven kapittel 4 gjør for arbeidstakere. Dagpengene gir opptjening til de nevnte ytelsene. Hvis ikke kompensasjonssystemet skal gi samme rettigheter vil det etter departementets mening bli en uforholdsmessig forskjellsbehandling av arbeidstakere og selvstendig næringsdrivende/frilansere som lider et tap av arbeidsinntekt som følge av statens tiltak mot smitte av covid-19.

En manglende rett til opptjening av disse ytelsene vil få særlige negative konsekvenser for de som mister hele sin inntekt som følge covid-19 tiltakene, dersom vedkommende mens tiltakene gjelder blir alvorlig syk eller får et alvorlig sykt barn.

5 Ikrafttredelse. Økonomiske og administrative konsekvenser

Kompensasjonssystemet vil medføre økte kostnader på stønadsbudsjettet, samt administrative kostnader til økt saksbehandling og tilrette-

legging av fagsystemer. Stortinget har bevilget midler over kap. 2543 post 70 til ordningen, jf. behandlingen av Prop. 67 S (2019–2020). Løsningen for søknad og utbetaling vil bli automatisert, mens kontroll med utbetalinger i ettertid vil bli delvis manuell.

Da Stortinget fattet anmodningsvedtaket som ligger til grunn for ordningen 16. mars 2020, var koronaloven ennå ikke vedtatt, og Stortinget tok heller ikke stilling til varigheten av ordningen da. Når det gjelder de midlertidige ordningene som er iverksatt som følge av covid-19-pandemien og hjemlet i koronaloven, legger regjeringen til grunn at lovene som hovedregel ikke bør vare lenger enn til 31. oktober 2020. Departementet foreslår på bakgrunn av dette at loven gis varighet ut oktober 2020. Det vil si at det skal kunne søkes om kompensasjonssystem for inntektsbortfall t.o.m. oktober 2020.

6 Merknader til de enkelte bestemmelsene

Til § 1

Bestemmelsen angir formålet med ordningen, som er å kompensere næringsdrivende og frilansere for inntektsbortfall som følge av covid-19-utbruddet, som ikke kompenseres gjennom andre ordninger.

Bestemmelsen angir saklig og stedlig virkeområde. Ordningen kompenserer bare for inntektstap fra virksomhet i Norge og på Svalbard. Virksomheten må ha startet opp og ha vært i aktivitet før 1. mars 2020.

Til § 2

Kravet om tidligere minsteinntekt tilsvarer det midlertidige kravet til minsteinntekt som gjelder for rett til dagpenger etter folketrygdloven kapittel 4, og sikrer at næringsdrivende og frilansere kompenseres på et tilsvarende nivå som arbeidstakere som blir arbeidsløse eller permitterte som følge av covid-19-utbruddet. Det fremgår videre at ytelsen gis til næringsdrivende og frilansere mellom 18 og 67 år. Personer under 18 år forutsettes å være forsørget, mens de over 67 år vil ha rett til alderspensjon, og disse vil dermed ha annen inntektssikring. Personer som fylte 18 år i måneden det søkes for, kan få kompensasjonssystemet for den måneden og senere. Personer som fylte 67 år i mars 2020 eller tidligere, kan ikke søke for april eller senere. På bakgrunn av formålet med

ytelsen, jf. § 1, presiseres det i annet ledd at ytelsen ikke gis til de som har arbeidsinntekt og ev. rett til andre ytelser som erstatter arbeidsinntekt, dersom slik inntekt eller ytelser til sammen utgjør 6 G eller mer.

Til § 3

Første og andre ledd gjelder beregningsgrunnlaget for ytelsen for hhv. selvstendig næringsdrivende og frilansere. Tredje ledd gir regler om at ev. arbeidsinntekt eller arbeidsinntekten som ligger til grunn for ytelser som erstatter arbeidsinntekt, reduserer grunnlaget for ytelsen. For personer som er både selvstendig næringsdrivende og frilanser og som søker støtte for den ene inntekten, behandles den andre inntekten på samme måte som annen arbeidsinntekt. I fjerde ledd fremgår det at ytelsen utgjør 80 prosent av grunnlaget inntil 6 G (p.a.), og at ytelsen gis for fem dager per uke. Dagsatsen utgjør årlig ytelse delt på 260. Denne måten å beregne ytelsen på tilsvarende lignende ytelser etter folketrygdloven.

Til § 4

Bestemmelsen gir regler om at inntekter fra nærings- eller frilansvirksomheten (den inntektstypen som ytelsen gjelder) i stønadperioden, fører til avkortning med 80 prosent mot ytelsen.

Til § 5

Bestemmelsen gir nærmere regler om utbetaling av ytelsen. Ytelsen vil beregnes per dag og utbetales etterskuddsvis for den måneden det søkes om.

Til § 6

Bestemmelsen gir nærmere regler om at ytelsen tidligst kan innvilges fra og med den 17. dagen etter at inntektsbortfallet inntraff. Dagene regnes som fortløpende kalenderdager, inkludert lørdag og søndag. Som følge av at det legges opp til at det må søkes om kompensasjonstytelse for en måned av gangen, er det ikke noen venteperiode ved innvilgelse av ytterligere perioder.

Til § 7

Bestemmelsens første ledd gir regler om at krav om denne ytelsen skal settes frem for Arbeids- og velferdsetaten. Andre ledd fastslår at Arbeids- og

velferdsetaten kan fastsette en frist for når krav må være satt frem.

Til § 8

Bestemmelsen gir nærmere regler om saksbehandling, herunder presiseres det i første ledd at loven gir visse særregler fra forvaltningsloven. I andre ledd presiseres det at folketrygdloven §§ 21-3, 21-4, 21-4a, 21-4b, 21-4 c, 21-4d, 21-6 og 21-7 som gir regler om innhenting av opplysninger og kontroll gjelder så langt de passer. I tredje ledd gis folketrygdloven § 22-15, som gir regler om tilbakekreving av uriktig utbetalte ytelser, en tilsvarende virkning for kompensasjonstytelsen.

Til § 9

Bestemmelsen inneholder klageregler, og utvider den alminnelige klagefristen etter forvaltningsloven § 29 første ledd til seks uker.

Til § 10

Bestemmelsen gir Arbeids- og velferdsetaten hjemmel for å behandle personopplysninger ved behandlingen av kompensasjonstytelsen. Dette legger til rette for en automatisert saksbehandling.

Til § 11

Bestemmelsen gir Arbeids- og velferdsetaten adgang til opplysninger om kompensasjonstytelsen i forbindelse med produksjon av statistikk som etaten selv produserer.

Til § 12

Bestemmelsen gir hjemmel til å gi forskrifter til utfylling av loven. Inntektssikringsordningen er ny og er utformet på svært kort tid og uten slik utredning som vanligvis ligger til grunn for utforming av inntektssikringsordninger. Det innebærer at det kan være behov for presiseringer av enkelte bestemmelser. Fremfor å gjøre slike presiseringer ved lovendring, kan det være hensiktsmessig å kunne gjøre slike presiseringer ved forskrift, særlig av hensyn til behovet for å få ordningen raskt på plass. Det kan også være behov for å gi utfyllende bestemmelser i forskrift. På bakgrunn av at det varsles en ny vurdering av kompensasjonsgraden, jf. pkt. 3.3, er det nødvendig å gi hjemmel til å kunne fastsette forskrift om lavere kompensasjonsgrad.

Midlertidig lov om kompensasjonstytelse for selvstendig næringsdrivende og frilansere som har mistet inntekt som følge av utbrudd av covid-19

Til § 13

Det foreslås at loven trer i kraft straks. Det vises til § 4, der det fremgår at det bare er inntektsbortfall etter 30. mars 2020 som dekkes.

Det foreslås av loven opphører etter 31. oktober 2020.

Til § 14

Endringen i folketrygdloven § 8-2 nytt tredje ledd innebærer at perioder med kompensasjonstytelse skal telle som opptjeningstid for rett til ytelser etter folketrygdloven kapittel 8 Sykepenger og kapittel 9 Stønad ved barns og andre nærstående sykdom. Rett til svangerskapspenger etter § 14-4 opptjenes etter vilkårene i § 8-2. Periode med kompensasjonstytelse vil også telle som opptjeningstid for rett til svangerskapspenger.

Endringen i folketrygdloven § 14-6 bokstav e) er ikke innholdsmessig endret, men det er satt inn et komma på slutten fordi det er tilføyd en ny bokstav f). Ny bokstav f) fastsetter at periode med kompensasjonstytelse skal telle som opptjeningstid for rett til foreldrepenger.

Arbeids- og sosialdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et fremlagt forslag til proposisjon til Stortinget om midlertidig lov om kompensasjonstytelse for selvstendig næringsdrivende og frilansere som har mistet inntekt som følge av utbrudd av covid-19.

Vi **HARALD**, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til midlertidig lov om kompensasjonstytelse for selvstendig næringsdrivende og frilansere som har mistet inntekt som følge av utbrudd av covid-19 i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til midlertidig lov om kompensasjonstytelse for selvstendig næringsdrivende og frilansere som har mistet inntekt som følge av utbrudd av covid-19

§ 1 Virkeområde

Loven gir bestemmelser om rett til kompensasjonstytelse for selvstendig næringsdrivende og frilansere som har mistet personinntekt som følge av utbrudd av covid-19.

Inntektstap som utløser rett til andre ytelser til livsopphold, gir ikke rett til kompensasjonstytelse. Kompensasjonstyelsen kan gis til næringsdrivende og frilansere som har hatt en nærings- eller frilansvirksomhet i Norge som var startet opp og aktiv før 1. mars 2020.

Loven får også anvendelse for personer på Svalbard som er medlemmer av folketrygden i henhold til folketrygdloven § 2-3.

§ 2 Vilkår for ytelse

Selvstendig næringsdrivende og frilansere med personinntekt fra næring eller oppdrag på over 0,75 ganger folketrygdens grunnbeløp (G), i aldersgruppen 18–67 år, som etter 12. mars 2020 har mistet hele eller deler av denne inntekten som følge av utbrudd av covid-19, kan søke om kompensasjonstytelse etter denne loven.

Kompensasjonstyelsen ytes ikke til selvstendig næringsdrivende og frilansere som i den måneden det søkes ytelse for, har arbeidsinntekt, inkludert rett til trygdeytelser som erstatter bortfalt arbeidsinntekt, på til sammen 6 G eller høyere.

§ 3 Grunnlag for beregning og ytelsens størrelse

Grunnlaget er den inntekten kompensasjonstytelsen regnes ut etter. Grunnlaget beregnes som et årlig beløp.

Grunnlaget for selvstendig næringsdrivende fastsettes med utgangspunkt i pensjonsgivende årsinntekt fra næring fra 2019. For selskaper som har startet opp etter 1. januar 2020 inngår inntekter fra næring fra januar og februar 2020 i grunnlaget.

Grunnlaget for frilansere fastsettes med utgangspunkt i den gjennomsnittlige inntekten som frilanseren har hatt i oppdrag og som er rapportert til a-ordningen de siste 12 månedene før mars 2020. For frilansere som startet virksom-

heten mellom 1. mars 2019 og 1. mars 2020, legges hele driftsperioden til grunn.

Maksimalt grunnlag er 6 G. Arbeidsinntekt, inkludert inntekt som ligger til grunn for trygdeytelser som erstatter bortfalt arbeidsinntekt, trekkes fra grensen på 6 G. Det samme gjelder for frilans- eller næringsinntekt det ikke er søkt kompensasjonstytelse for. Det gis ikke kompensasjon på et grunnlag større enn differansen mellom 6 G og summen av de nevnte inntektene.

Kompensasjonstyelsen gis med 80 prosent av grunnlaget begrenset oppad til 6 G. Ytelsen gis for fem dager per uke, og dagsatsen er den årlige ytelsen delt på 260.

§ 4 Avkortning mot inntekt

Inntekter som selvstendig næringsdrivende og frilanser i stønadsperioden kommer til fradrag i ytelsen med 80 prosent.

§ 5 Utbetalingsterminer

Ytelsen gis per dag, og den utbetales etter skuddsvis for den kalendermåneden det er søkt for.

§ 6 Stønadsperiode

Ytelsen gis fra og med dag 17 etter dokumentert inntektsbortfall. Ved innvilgning av nye perioder innvilges ytelsen fra første dag.

Ytelsen kan gis for den perioden loven gjelder.

§ 7 Fremsetting av krav

Krav om ytelse etter denne loven skal settes frem for Arbeids- og velferdsetaten på den måten Arbeids- og velferdsdirektoratet bestemmer.

Arbeids- og velferdsdirektoratet kan fastsette en frist for når krav om ytelse senest må være satt frem.

§ 8 Saksbehandling

Forvaltningsloven gjelder med de særregler som er fastsatt i loven her.

Saksbehandlingsreglene i folketrygdloven §§ 21-3, 21-4, 21-4a, 21-4b, 21-4 c, 21-4d, 21-6 og 21-7 gjelder så langt de passer for saker etter denne loven.

Midlertidig lov om kompensasjonstytelse for selvstendig næringsdrivende og frilansere som har mistet inntekt som følge av utbrudd av covid-19

Ved krav om tilbakebetaling av feilutbetalte ytelser gjelder folketrygdloven § 22-15 tilsvarende.

§ 9 Klage

Vedtak kan påklages til nærmeste overordnede organ eller til det organ som Arbeids- og velferdsdirektoratet bestemmer.

Klage settes frem skriftlig eller muntlig for den enheten som Arbeids- og velferdsdirektoratet bestemmer.

Fristen for klage er seks uker.

§ 10 Behandling av personopplysninger og automatisert saksbehandling

Arbeids- og velferdsetaten kan behandle personopplysninger, inkludert personopplysninger som nevnt i personvernforordningen artikkel 9, når dette er nødvendig for å behandle saker etter denne loven eller gi informasjon om kompensasjonstytelsen til aktuelle søkere.

Avgjørelser etter denne loven kan treffes automatisk. Etaten skal fastsette retningslinjer for automatiserte avgjørelser, inkludert krav til jevnlig kontroll for å begrense faren for feil. Den registrerte har rett til manuell overprøving av avgjørelsen.

§ 11 Opplysninger til bruk ved utredning og produksjon av statistikk

Arbeids- og velferdsetaten skal ha tilgang til opplysningene om kompensasjonstytelsen i forbindelse med utredning og produksjon av statistikk

på de områdene etaten administrerer, se arbeids- og velferdsforvaltningsloven § 4 annet ledd.

§ 12 Forskrifter

Departementet kan gi forskrifter til utfylling av bestemmelsene i denne loven. Departementet kan i forskrift fastsette en lavere kompensasjonsgrad enn det som følger av § 3 femte ledd.

§ 13 Ikrafttredelse og opphevelse

Loven trer i kraft straks.

Loven oppheves 1. november 2020.

§ 14 Endringer i andre lover

Fra det tidspunktet loven trer i kraft, gjøres følgende endringer i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd:

§ 8-2 nytt tredje ledd skal lyde:

Likestilt med forutgående arbeid er også tidsrom da medlemmet har mottatt ytelse i medhold av midlertidig lov om kompensasjonstytelse for selvstendig næringsdrivende og frilansere som har mistet inntekt som følge av utbrudd av covid-19.

§ 14-6 tredje ledd bokstav e) og ny bokstav f) skal lyde:

e) avtjening av militærtjeneste eller obligatorisk sivilforsvarstjeneste,

f) ytelse i medhold av midlertidig lov om kompensasjonstytelse for selvstendig næringsdrivende og frilansere som har mistet inntekt som følge av utbrudd av covid-19.
